

RAADSINFORMATIEBRIEF

Van

college van burgemeester en wethouders

Vergadering van

4 maart 2025

Kenmerk

Z/25/079369 / D/25/172700

Portefeuillehouder

Mariëtte Pennarts-Pouw

Portefeuille

Welzijn/WMO/integrale toegang Woerden Wijzer

Opsteller

Wit, Emma de

Onderwerp

Regionale Aanpak Dakloosheid U16 en Uitvoeringsprogramma BWMO 2025-2026 U16

Kernboodschap

De U16-gemeenten [1] werken samen aan een regionale aanpak om dakloosheid terug te dringen en beschermd wonen dichter bij de inwoners te organiseren. Dit doen ze door zorg en ondersteuning lokaal aan te bieden, met als doel zoveel mogelijk mensen zelfstandig te laten wonen. Begin dit jaar heeft het college twee beleidsdocumenten vastgesteld die betrekking hebben op de zorg en ondersteuning van inwoners met een psychische kwetsbaarheid en/of (dreigende) dakloosheid in de U16-regio:

- **Beleidsnota Regionale Aanpak Dakloosheid U16 2024-2030:** hierin zijn de kaders vastgelegd voor de gezamenlijke aanpak van dak- en thuisloosheid door de U16-gemeenten.
- **Uitvoeringsprogramma Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang U16 2025-2026:** dit programma richt zich op de verdere uitvoering en verbetering van zorg en opvang binnen de regio.

[1] De U-16 gemeenten zijn: Bunnik, De Bilt, De Ronde Venen, Houten, IJsselstein, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Vijfheerenlanden, Woerden, Wijk bij Duurstede en Zeist.

Toelichting

Maatschappelijke Opvang (MO) valt onder de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo 2015) en is bedoeld om tijdelijk onderdak en begeleiding te bieden aan mensen die door verschillende problemen niet meer thuis kunnen wonen en niet zelfstandig kunnen functioneren in de samenleving. Dit omvat bijvoorbeeld dag- en nachtopvang voor dak- en thuislozen. **Beschermd Wonen (BW)** valt onder de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo 2015) en is bedoeld voor mensen met psychische of psychosociale problemen die 24 uur per dag begeleiding nodig hebben.

Sinds 2015 is de gemeente Utrecht als centrumgemeente verantwoordelijk voor zowel MO als BW. In 2018 hebben de gemeenteraden, wethouders, samenwerkingspartners en cliëntvertegenwoordigers binnen de U16 ingestemd met de regionale koers MOBW, die gericht is op het organiseren van zorg dichterbij de inwoners. Met het oog op de doordecentralisatie van Beschermd Wonen[1] is begin 2023 het U16 Regioplan Beschermd Wonen door alle U16-gemeenten vastgesteld. Het Regioplan bevat kaders voor de 16 Utrechtse gemeenten om samen te blijven werken aan de ambitie omvat in de Regionale koers MOBW. Ondanks onzekerheden rondom de doordecentralisatie blijven de U16-gemeenten zich inzetten voor de transformatie zoals beschreven in de regionale koers MOBW. De twee recent vastgestelde documenten ondersteunen dit proces.

1. Regionale Aanpak Dakloosheid U16

Met de aanpak Dakloosheid U16 wordt regionaal invulling gegeven aan het landelijke actieplan Aanpak Dakloosheid 2023-2030. Met deze regionale aanpak dakloosheid wordt door de U16 gemeenten de regionale en lokale koers vastgesteld om dakloosheid terug te dringen. Het vormt, net als de regionale koers Beschermd Wonen, een belangrijke stap om meer lokaal 'in de wijk' te organiseren. Zodat mensen, ook met een begeleidingsvraag, zoveel als mogelijk zelfstandig thuis kunnen (blijven) wonen. De ambitie van de U16-regio is dat in 2030 dak- en thuisloosheid en gebruik van de maatschappelijke opvang in de regio U16 zoveel mogelijk voorkomen kan worden en er in alle 16 gemeenten voldoende duurzame en stabiele woonplekken zijn. Omdat de gemeente Utrecht als centrumgemeente de wettelijke verantwoordelijkheid heeft voor maatschappelijke opvang, is deze Beleidsnota vastgesteld door de gemeenteraad van Utrecht op 20 februari 2025. Daarbij wordt aan alle colleges van de andere 15 gemeenten gevraagd in te stemmen met de voorgelegde koers.

2. Uitvoeringsprogramma Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang U16

Op 6 maart 2023 heeft uw raad het Regioplan U16 Beschermd Wonen 2023-2028 vastgesteld (D/23/129405). De regio U16 heeft de afgelopen jaren grote stappen gezet in de ambulantisering en het oppakken van een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor beschermd wonen. De primaire doelgroep van beschermd wonen bestaat uit volwassen inwoners van de U16 die door hun psychische of psychosociale beperkingen tijdelijk niet in staat zijn zelfstandig te leven dan wel van wie het vermogen tot zelfstandig leven onder druk staat. In gezamenlijkheid is er aan de hand van het Uitvoeringsprogramma Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang U16 2023-2024 hard gewerkt aan de vele opgaven uit het Regioplan. Dit Uitvoeringsprogramma is inmiddels geëvalueerd en herijkt naar het Uitvoeringsprogramma Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang U16 2025 – 2026.

Onze gezamenlijke ambities zijn:

- Voorkomen: we realiseren tijdig passende ondersteuning voor deze kwetsbare doelgroep. We willen dat mensen een zo gewoon mogelijk leven kunnen blijven leiden.
- Herstel: we organiseren passende zorg en ondersteuning op die plek waar mensen zich het meeste thuis voelen. Dat draagt bij aan hun herstel.
- Ambulantisering: we organiseren de zorg zo thuis mogelijk zodat inwoners in de eigen woon- en leefomgeving mee kunnen blijven doen.
- Een dekkend en verspreid zorglandschap: we bieden de ondersteuning zoveel mogelijk lokaal en verspreid in de verschillende gemeenten, wijken en dorpen in onze regio.

[1] Doordecentralisatie betekent dat elke gemeente voor de eigen inwoners beschermd wonen moet organiseren en betalen. Nu doen 43 centrumgemeenten en hun regio's dat. Om de verantwoordelijkheid en het budget naar alle 342 gemeenten te verschuiven wordt een woonplaatsbeginsel in de Wmo opgenomen. Dat is nieuw, en betekent dat de gemeente alléén betaalt voor een eigen inwoner. Voor het budget is een objectief verdeelmodel ontwikkeld.

Financiën

Beschermd wonen

Voor de uitvoering van beschermd wonen ontvangt gemeente Utrecht (centrum gemeente) een Rijksbijdrage. Daarvan worden gezamenlijk de zorgvoorzieningen en de uitvoeringskosten (o.a. beleid en toegang) betaald en wordt geld gereserveerd voor een U16 ontwikkelbudget. Het overige beschermd wonen budget wordt verdeeld naar de 16 gemeenten ten behoeve van lokaal maatwerk. In 2024 heeft de gemeente Woerden hiervoor ruim 9 ton ontvangen. Via een eerder raadsbesluit (D/23/089010) heeft u ingestemd om deze vrij besteedbare inkomsten in te zetten voor lokaal maatwerk beschermd wonen. Middelen voor lokaal maatwerk worden besteed aan de doorontwikkeling van verschillende vormen van lokale opvangvoorzieningen en alternatieve woonvormen. Daarnaast zijn de middelen bedoeld voor preventie van instroom in beschermd wonen, en voor het versterken van aanpalende voorzieningen in Woerden. Zo wordt gezien met organisaties die formele en informele ondersteuning bieden welke preventieve en herstelgerichte activiteiten kunnen worden aangeboden aan inwoners met psychische problematiek.

Maatschappelijke opvang en Actieplan dakloosheid

Voor de uitvoering van maatschappelijke opvang ontvangt gemeente Utrecht (centrum gemeente) een Rijksbijdrage. Om alle U16 gemeenten lokaal in staat te stellen activiteiten uit te voeren, die bijdragen aan het voorkomen van dakloosheid

wordt het budget van totaal € 29.544.000 ingezet. Een deel van dit bedrag wordt gereserveerd voor algemene en gezamenlijke activiteiten. Het overige deel wordt naar rato van inwonersaantal gereserveerd voor iedere gemeente. Plannen die bijdragen aan het voorkomen van dakloosheid en aansluiten bij de gestelde kaders in de beleidsnota kunnen hiermee worden bekostigd. Vanuit de gezamenlijke verantwoordelijkheid om lokaal te werken aan preventie en wonen. Zie ook hoofdstuk 6 (financiën) van het Regionale plan Aanpak Dakloosheid U16. In totaal ontvangt Utrecht West (UW) een bedrag van €5.981.675. Dit bedrag zal worden ingezet om projecten op te zetten binnen UW om bovenstaande doelen te behalen.

Vervolg

De gemeenteraad van Utrecht heeft het Plan van Aanpak Dakloosheid vaststelt op 20 februari 2025.

Voor Utrecht West is inmiddels een projectleider aangenomen die dit regionaal plan U16 zal gaan omzetten in specifiek een plan van aanpak voor UW. Iedere gemeente in de regio UW is een gelijke partner, er kan besloten worden bepaalde onderdelen te centreren in één bepaalde gemeente, de andere gemeente anticiperen hierin mee financieel of door een ander onderdeel te verwezenlijken die mogelijk is in hun gemeente. Hierdoor zorgen wij binnen UW dat ons lokaal basisaanbod verstevigd en geborgd zal gaan worden. Hierdoor voldoen wij aan de afspraak dat zorg zo dichtbij mogelijk zal worden gerealiseerd. Inwoners krijgen (tijdelijke) zorg en ondersteuning zo dicht mogelijk bij huis.

Bijlagen

Bijlage 1. De Beleidsnota Regionale Aanpak Dakloosheid U16 2024-2030 D/25/173736

Bijlage 2. Het Uitvoeringsprogramma Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang U16 2025-2026 D/25/173743